

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษามูลคณภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา ๖ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษามูลคณภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา ๖
๒. เพื่อเปรียบเทียบมูลคณภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา ๖

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสำรวจตัวเองให้กลุ่มประชากรซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา ๖ จำนวน ๒๖๓ คนด้วยตนเอง และรับข้อมูลคืนทางไปรษณีย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจตัวเอง (Preference Survey) ของ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ซึ่งประยุกต์มาจากทฤษฎีมูลคณภาพของคาร์ล จุง

ก่อนนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มประชากร ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปหาความเชื่อมั่นโดยวิธี Test - Retest ใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตั้งแต่

.๖๘ - .๘๖ ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .๘๒ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ ๑ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียงอธิบาย

ส่วนที่ ๒ เปรียบเทียบบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียงอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๒ ส่วนแล้วสรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ

๑.๑ เพศ

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓

๑.๒ อายุ

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีอายุอยู่ในช่วง ๔๖ - ๕๐ ปีมากที่สุดคือร้อยละ ๒๓.๕ และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีอายุอยู่ในช่วง ๓๑ - ๓๕ ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖ เมื่อสรุปรวมกันปรากฏว่าศึกษานิเทศก์มีอายุอยู่ในช่วง ๓๑ - ๓๕ ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐

๑.๓ วุฒิสถูสูงที่สุดทางการศึกษา

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอจบการศึกษาระดับปริญญาตรี
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐ ไม่มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

๑.๔ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มา
เป็นเวลาน้อยกว่า ๕ ปีมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐

๑.๕ ระยะเวลาที่เคยเป็นครูก่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเคยเป็น
ครูก่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในช่วงเวลา ๑๑ - ๑๕ ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
๓๖.๔ ส่วนศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเคยเป็นครูก่อน
ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในช่วงเวลา ๖ - ๑๐ ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖
ในภาพรวมปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ที่เคยเป็นครูมาก่อนในช่วงเวลา ๖ - ๑๐ ปี มีมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗

ส่วนที่ ๒ มุคสิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เมื่อพิจารณาแยกตาม

๒.๑ เพศ

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้งชาย
และหญิงมีมุคสิกภาพเด่นในแต่ละด้านดังนี้คือ ด้านทัศนคติ มีมุคสิกภาพประเภทเบิกเผย
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีมุคสิกภาพประเภท
มีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕ ด้านการพิจารณา
ตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีมุคสิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีมุคสิกภาพ
ประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทั้งชายและหญิงมีบุคลิกภาพเด่นแต่ละด้านดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔

โดยภาพรวม ศึกษานิเทศก์ทั้งชายและหญิงมีบุคลิกภาพแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖

๒.๒ อายุ

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกช่วงอายุ มีบุคลิกภาพเด่นแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีบุคลิกภาพเด่นแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ

มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒

ศึกษานิเทศก์ทั้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกช่วงอายุมีบุคลิกภาพเด่นในแต่ละด้าน คิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินใจที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖

๒.๓ วุฒิสถูสูงทางการศึกษา

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีบุคลิกภาพเด่นในแต่ละด้านเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ ด้านการพิจารณาตัดสินใจที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทมีบุคลิกภาพแต่ละด้านเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้ ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินใจที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ
 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
 และระดับปริญญาโทมีคุณลักษณะเด่นในแต่ละด้านที่คิดเป็นร้อยละมากที่สุดเหมือนกันดังนี้
 ด้านทัศนคติ มีคุณลักษณะประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ ด้านการ
 รับรู้ความเป็นจริง มีคุณลักษณะประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิด
 เป็นร้อยละ ๔๔.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีคุณลักษณะประเภทใช้ความ
 คิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ และด้านแบบ
 นิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ มีคุณลักษณะประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
 ๔๘.๖

๒.๔ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ดำรง
 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ทุกช่วงเวลาคือน้อยกว่า ๕ ปี, ๖ - ๑๐ ปี, ๑๑ - ๑๕ ปี
 และมากกว่า ๑๕ ปี มีคุณลักษณะเด่นแต่ละด้านเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละมากที่สุด
 แต่ละด้านดังนี้ ด้านทัศนคติ มีคุณลักษณะประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
 ๔๔.๕ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีคุณลักษณะประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็ว
 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีคุณลักษณะ
 ประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒
 และด้านแบบนิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ มีคุณลักษณะประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด
 คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
 มีคุณลักษณะเด่นแต่ละด้านดังนี้ ด้านทัศนคติ มีคุณลักษณะประเภทเก็บตัวและประเภท
 เปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒ เท่ากัน ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มี
 คุณลักษณะประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔
 ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีคุณลักษณะประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการ
 ตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ และด้านแบบนิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ มี
 คุณลักษณะประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒

ทั้งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ทุกช่วงเวลามีบุคลิกภาพเด่นในแต่ละด้านเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละมากที่สุดดังนี้. ด้าน
ทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ ด้านการรับ
รู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ ๔๔.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิด
เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ และด้านแบบนิยมนที่ใช้
ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖

๒.๕ ระยะเวลาที่เคยเป็นครูก่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์

เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาที่เคยเป็นครูก่อนดำรง

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมี
บุคลิกภาพเด่นคิดเป็นร้อยละมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้. ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพ
ประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มี
บุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗
ด้านการศึกษาพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือใน
การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ
มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒

บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาที่เคยเป็นครูก่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ปรากฏว่ามีบุคลิกภาพดังนี้. ด้านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ ๔๖.๔ ด้านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึกและการ
รู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕ ด้านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มี
บุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
๔๗.๖ และด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖

เมื่อสรุปรวมกันทั้งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีบุคลิกภาพเด่นที่คิด
เป็นร้อยละมากที่สุดเหมือนกันคือ ค่านทัศนคติ มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕ ค่านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความรู้สึก
และการรู้ที่รวดเร็วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕ ค่านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่
รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ ๔๔.๒ และค่านแบบนิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภทใช้การ
ตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาบุคลิกภาพแยกตามเพศ ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดมีบุคลิกภาพเหมือนกับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ ๓ ค่านคือค่านการรับรู้ความเป็นจริง มีบุคลิกภาพประเภทมีความ
รู้สึกและการรู้ที่รวดเร็ว ค่านการพิจารณาตัดสินข้อสิ่งที่รับรู้ มีบุคลิกภาพประเภทใช้
ความคิดในการตัดสินใจ และค่านแบบนิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพประเภท
ใช้การตัดสินใจ แต่บุคลิกภาพค่านทัศนคติมีความแตกต่างกัน กล่าวคือศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้งชายและหญิงมีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผย แต่
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งและขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกัน งานของ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีขอบข่ายงานกว้างกว่า แต่มีความชัดเจน
กว่า คือแบ่งงานเป็นฝ่ายนิเทศการศึกษา ฝ่ายแผนพัฒนา (และฝ่ายเทคโนโลยีและการ
บริการทางการศึกษา) ซึ่งศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในฝ่ายของตนเป็นหลัก ส่วนศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอปฏิบัติงานในกรอบงานที่แคบกว่าระดับจังหวัด
แต่จำนวนงานมีมากกว่าอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ในแต่ละสำนักงาน ไม่มีการแบ่งฝ่าย
งานที่ชัดเจนเหมือนระดับจังหวัด เกิดปัญหา อุปสรรคและความสับสนในการปฏิบัติงาน

บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เมื่อพิจารณา
ตามอายุ ปรากฏว่าผู้มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีบุคลิกภาพค่านทัศนคติเป็นประเภทเก็บตัว

แตกต่างไปจากผู้ที่อยู่ในช่วงอายุอื่น ๆ ซึ่งมีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นผู้มีอายุน้อย มีประสบการณ์น้อยแต่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมงานที่มีอายุมากกว่า จึงทำให้ของระมัดระวังตัวในการปฏิบัติงาน มีความเกรงในระบบอาวุโสซึ่งยังยึดถือกันอยู่ในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่ผู้มีอายุน้อยน่าจะเป็นคนไฟแรง ควรปฏิบัติงานให้เต็มกำลังความสามารถโดยได้รับการสนับสนุนที่ดี ไม่ควรเก็บตัวเอง นอกจากนี้ยังมีศึกษานิเทศก์ที่อยู่ในช่วงอายุ ๔๖ - ๕๐ ปีและมากกว่า ๕๐ ปีมีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวเท่ากับประเภทเปิดเผย แสดงว่าศึกษานิเทศก์ที่มีอายุสูงขึ้นมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติมากขึ้นไปด้วย ส่วนศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี ๓๑ - ๓๕ ปี และ ๓๖ - ๔๐ ปี มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวมากกว่าประเภทเปิดเผยเหมือนกับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี อาจเป็นเพราะมีประสบการณ์น้อยเช่นเดียวกัน ซึ่งแตกต่างจากศึกษานิเทศก์ทั้งสองระดับที่มีอายุมากกว่ามีบุคลิกภาพเปิดเผย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีอายุสูงขึ้นจึงมีความคิดและสายตาที่มองไกล ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของภิญโญ สารธร (อ้างถึงในหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๑ : ๓๓๒) ที่กล่าวว่ากรณีเทศการศึกษาคองการ "การมองเห็นโดยรวม" เป็นการมองอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับความเห็นของซารี มณีศรี (๒๕๒๕ : ๔๕) และสังัก อุทรานันท์ (๒๕๓๐ : ๖๕) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติด้านบุคลิกลักษณะของศึกษานิเทศก์ว่าควรเป็นคนเปิดเผย

บุคลิกภาพด้านทัศนคติของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างจากบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เมื่อพิจารณาคำขวัญสูงสุดทางการศึกษา กล่าวคือศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากกว่าประเภทเก็บตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีอายุมากขึ้นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น ประกอบกับการได้รับการศึกษาจึงถือเป็นความเจริญก้าวหน้าของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๓๐ : ๗) ที่กล่าวว่าความรู้ที่นับว่าสำคัญยิ่งคือความรู้เพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม ส่วนศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวมากกว่าเปิดเผย แม้จะได้รับการศึกษาระดับเดียวกันแต่ก็ยัง

มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเกี่ยวเนื่องมาจากตำแหน่งและความรับผิดชอบงาน
 ในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ จึงทำให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกันระหว่างศึกษานิเทศก์ทั้ง
 สองระดับ เพราะศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีอัตรา
 กำลังน้อยกว่าจำนวนงานในหน้าที่ นับเป็นภารกิจที่หนักมาก จึงทำให้มีบุคลิกภาพ
 ประเภทเก็บตัว อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาภาพรวมแล้วปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ที่จบ
 การศึกษาระดับปริญญาโทมีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวและเปิดเผยเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ อาจ
 เป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทบางส่วนมีค่านิยมต่อการจบการ
 ศึกษาครั้งนี้ว่ามีความเหนือกว่า เก่งกว่า จึงไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 แต่อาจคิดว่าตนเองจะต้องเป็นผู้นำ ต้องมีความสำคัญกว่าผู้อื่น ทุกคนต้องยอมรับและ
 เชื่อถือในตัวเขา อีกส่วนหนึ่งอาจจะถือว่าการศึกษาในชั้นสูงขึ้นไปเป็นภารกิจที่จะต้อง
 ใฝ่หาความรู้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในหน่วยงานให้มากที่สุดและผลพลอยได้ก็ตามมาคือ
 ความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ทุกคนมีความสามารถและสติปัญญาที่จะเรียนได้เพียงแต่
 โอกาสยังไม่อำนวย

เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่า
 ศึกษานิเทศก์ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วทุกช่วงเวลา มีบุคลิกภาพค่านิยมทัศนคติเป็นประเภท
 เปิดเผยมากกว่าประเภทเก็บตัว ซึ่งเหมือนกับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภอ/กิ่งอำเภอที่ดำรงตำแหน่งในช่วง ๖ - ๑๐ ปี แต่แตกต่างจากผู้ที่ดำรง
 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์น้อยกว่า ๕ ปี เพราะตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน
 จึงทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลที่อ้างมาแล้ว ในจุดนี้ก็เช่นเดียว
 กัน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ดำรงตำแหน่งไม่ถึง
 ๕ ปีนี้ว่ามีประสบการณ์น้อยมาก จึงอาจมองปัญหาไม่รอบคอบ เรียนรู้งานยังไม่
 ลึกซึ้ง เท่ากับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีประสบการณ์การทำงาน
 มาก โดยเฉพาะอย่างผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งเพียง ๑ - ๒ ปี มักจะประสบปัญหาในการ
 ปฏิบัติงานอยู่เนือง ๆ เช่นไม่ใคร่ได้รับความเชื่อถือจากผู้บริหารและครูผู้สอน ไม่มีความ
 เชื่อมมั่นในตนเองในการไปนิเทศการสอน เป็นต้น จึงแสดงออกค่านิยมทัศนคติ แต่อย่างไร
 ก็ตามผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกเข้าเป็นศึกษานิเทศก์ก็นับว่าเป็นผู้มีความสามารถ
 มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานค่านิยมให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ

ความคิดเห็นของ Trethawa ซึ่งกล่าวว่าคนที่ครูคนใดคนหนึ่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นศึกษานิเทศก์ ก็เพราะครูคนนั้นได้พิสูจน์สมรรถภาพของตนเองให้ประจักษ์มาแล้วว่าเป็นคนมีประโยชน์ (Edwin H. Trethawa อ้างถึงในหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๑ : ๘๒) บุคลิกภาพค่านี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นก็เป็นได้

บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เคยเป็นครูมาก่อน ในช่วงน้อยกว่า ๕ ปี และ ๖ - ๑๐ ปี มีบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่าเปิดเผย เหมือนกับบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เคยเป็นครูมาก่อนในช่วงเวลาเดียวกัน แต่แตกต่างจากบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เคยเป็นครูมาก่อนในช่วง ๑๑ - ๑๕ ปี และมากกว่า ๑๕ ปี ซึ่งมีบุคลิกภาพประเภทเปิดเผยมากกว่าเก็บตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวหรือเปิดเผยมาก่อนแล้ว เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ก็ยังคงมีบุคลิกภาพประเภทนั้น ๆ ต่อไป แต่ประสบการณ์ในการเป็นครูนานกว่าน่าจะมีส่วนทำให้บุคลิกภาพค่านี้นั้นเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์น้อยมักจะมีบุคลิกภาพเก็บตัว แต่เมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นจะมีบุคลิกภาพเปิดเผย

บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด คำนึงการรับรู้ความเป็นจริง คำนึงการพิจารณาตัดสินต่อสิ่งที่รับรู้ และค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินใจ เหมือนกับบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และระยะเวลาที่เคยเป็นครูก่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์

การมีบุคลิกภาพค่านึงการรับรู้ความเป็นจริงเป็นประเภทมีความรู้สึกและการรู้ที่รวดเร็วเหมือนกันอาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์ตระหนักว่าในการนิเทศการศึกษานั้น การปฏิบัติและทฤษฎีจะต้องไปด้วยกัน จะนำมาใช้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะจะต้องเข้าถึงสภาพความเป็นจริงของผู้รับการนิเทศ ต้องรู้จักประยุกต์ทฤษฎีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Trethawa ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาทำหน้าที่เชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติให้สัมพันธ์กัน

การที่ศึกษานิเทศก์ทั้งสองระดัรมีบุคลิกภาพด้านการพิจารณาทัศนคติต่อสิ่งที่รับรู้ประเภทใช้ความคิดเป็นเครื่องมือในการพิจารณาทัศนคติใจมากกว่าประเภทใช้ความรู้สึก อาจเป็นเพราะว่าภารกิจของศึกษานิเทศก์เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องตัดสินใจนั้น จะต้องใช้เหตุผล มีหลักเกณฑ์มีขั้นตอน สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของถวิล วรรณปะเก (๒๕๒๔ : ๔๓) ที่พบว่าครูผู้สอนเห็นด้วยกับการที่ผู้นิเทศก์ต้องเป็นผู้สามารถตัดสินใจไ้รวดเร็วและแม่นยำ ส่วนบุคลิกภาพด้านแบบนิยมนที่ใช้ในการตัดสินใจนั้น ศึกษานิเทศก์ทั้งสองระดัรมีบุคลิกภาพประเภทใช้การตัดสินใจมากกว่าประเภทใช้การรับรู้ อาจเนื่องมาจากการมีบุคลิกภาพด้านการพิจารณาทัศนคติต่อสิ่งที่รับรู้เหมือนกัน จึงมีความสอดคล้องต่อเนื่องกันมาถึงบุคลิกภาพด้านนี้ด้วย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของถวิล วรรณปะเก ที่กล่าวมาแล้วด้วย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ศึกษานิเทศก์ที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวนั้น หน่วยงานควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ และควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา อาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เช่น การเยียวยา (Therapy) การเข้าสังคม (Social) การฝึกอบรมเข้ม การรวมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มมากขึ้น ลดงานธุรการและงานประจำลงโดยการจัดหาบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ธุรการทดแทน เพื่อให้ศึกษานิเทศก์มีเวลาในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษามากขึ้น จัดให้มีการสำรวจบุคลิกภาพก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ เป็นต้น เพราะการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานในลักษณะเช่นนี้

๒. ศึกษานิเทศก์ควรจะได้สำรวจบุคลิกภาพของตนเองให้ครอบคลุมทุกด้าน หรือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น บุคลิกภาพด้านเป็นผู้นำ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

๓. หน่วยงานต้นสังกัดควรใส่ใจเครื่องมือนี้สำรวจบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ในสังกัด เพื่อจะได้หาแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ต่อไป ถ้าเป็นไปได้ควรร่วมมือกับนักจิตวิทยาและนักวิชาการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพ

ของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ เพื่อไว้ใช้ในหน่วยงานเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- ๑. ควรศึกษาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์โดยใช้เครื่องมือชนิดอื่น ๆ เพื่อดูความสอดคล้องของประเภทบุคลิกภาพ
- ๒. ควรทำการศึกษาบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศ ว่ามีบุคลิกภาพเช่นไรและนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อหาวิธีพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากรต่อไป
- ๓. เพื่อให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างและเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยใช้สถิติอื่น และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย